

ČLEN 7 „KLJUČNEGA POMENA ZA ZAŠČITO“

7. člen Avstrijske državne pogodbe (ADP) ostaja ključen za zaščito slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji. V Katoliškem domu prosvete v Tinjah je o tem potekala okrogla miza.

Razpravljali strokovnjaki, nato narodnostni predstavniki

„Pogodba o ponovni vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije“, kakor se imenuje ADP s polnim imenom, je bila tema dveh okroglih miz v Katoliškem domu prosvete v Tinjah ob 60. obletnici podpisa. Kakor smo poročali, je srčika sporočila prvega omizja, da 7. člen ADP ostaja ključen za uresničevanje pravic koroških in štajerskih Slovence ter gradiščanskih Hrvatov. Kakor tudi, da zato ADP ni zastarela. Izsledki druge okrogle mize so spoznanje le še podkrepili.

orf

Že pri prvi diskusiji, o kateri smo poročali, je zlasti odvetnik **Rudi Vouk** predstavil cel sveženj tem in po odstavkih razčlenjeval ADP kot mednarodno listino za zaščito slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji. Glede osnovnega pouka je razvoj s stališča prijav k dvojezičnemu pouku zadovoljiv, je menil Rudi Vouk. Še vedno pa je anomalija, da je slovenščina edini jezik, ki ga ni mogoče poučevati, če se starši s tem ne strinjajo.

orf

Rudi Vouk

Da se je treba prijaviti, vsebini državne pogodbe ni primerno, je nadaljeval. Primerjava z Gardiščansko pa kaže, da se tam lahko nekdo odjavi, če noče dvojezičnega pouka. Potem pa je vzel pod drobnogled pojem osnovni pouk in sploh poglavja vzgoje in izobraževanja. Po rzsodbi ustavnega sodišča so to danes prvi štirje razredi. Odkar pa je obvezen obisk enega leta otroškega vrtca, pa Vouk meni, da bi bil čas za upoštevanje tako otroških

vrtec, kakor odbodja vse do devete šolske stopnje. Sploh je vrsta stranskih problemov, ki postajajo vedno bolj pereči, je poudaril Vouk.

Pomen in aktualnost ADP z vidika narodnih skupnosti

Na razčlenitev vprašanj, ki jih je zastavil Rudi Vouk pri prvem omizju, so se vedno spet oprli tudi pri okrogli mizi političnih predstavnikov in manjšinskih organizacij. Člen 7 je mednarodna pogodba in je pogodba v avstrijskem ustavnem rangu. Diskusije o tem, ali ima veljavnost ali veljavnosti nima, zato ne more biti - „jo ima“, je poudaril Nanti Olip, poslujoči podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS).

[Zvočni posnete](#)

orf

ADP je moderen in napreden zgodovinski dokument, ki ima še danes svojo veljavo, je poudarila podpredsednica Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk (SKS) **Zalka Kuchling**, deželnozborska poslanka Zelenih. O svojem delu v deželnem zboru je dejala, da se zavzema za slovensko narodno skupnost - tako v zeleni stranki, kakor tudi kot članica odbora za pravo, šolstvo in evropska vprašanja v deželnem zboru. Posebno je **opozorila na intenzivo razpravo o novi koroški ustavi in vprašanje mesta koroških Slovencev v tej ustavi.**

[Zvočni posnetek](#)

O specifičnem položaju svoje narodnostne skupnosti je govoril **Stanko Horvath**, predsednik Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem (HKDG). In je tudi opozoril na **zahtevo po pravici do kolektivne tožbe.**

[Zvočni posnetek](#)

O zagotovitvi pravic s pomočjo tožbe je razmišljala tudi predsednica Kulturnega društva člen 7 za avstrijsko Štajersko **Susanne Weitlaner**.

[Zvočni posnetek](#)

Kot odbornik Delovne skupnosti „Avstrijske narodnosti v SPÖ“ in predsednik nadzornega odbora Zveze slovenskih organizacija (ZSO) je spregovoril **Filip Ogris-Martič**.

[Zvočni posnetek](#)

Zaradi uspeha samostojnega političnega gibanja, Enotne liste z vsemi njenimi imenskimi različicami na volitvah 1. marca, je bil dokaj sproščen predsednik **EL Gabriel Hribar** - in vendar **odločen glede manjšinske zaščite**,

izvirajoč iz 7. člena ADP.

[Zvočni posnetek](#)

orf

Okroglo mizo, ki je bila namenjena pomenu in aktualnosti ADP za koroške in štajerske Slovence ter gradiščanske Hrvate z vidika političnih predstavnikov in manjšinskih organizacij, je vodil **Dejan Valentinčič**, asistent za ustavno pravo in človekove pravice na Fakulteti za uporabne in družbene študije.

[Glej vest z dne 06.03.2015](#)

Publiziert am 09.03.2015

„DRŽAVNA POGODBA NIKAKOR NI ZASTARELA“

Avstrijska državna pogodba (ADP), še posebno pa njen 7. člen, ostaja ključna za uresničevanje pravic koroških in štajerskih Slovencev ter gradiščanskih Hrvatov in nikakor ni zastarela. To je en izsledok dveh okroglih miz v četrtek zvečer v Domu v Tinjah ob 60. obletnici podpisa ADP.

15. maja bo v Katoliškem domu prosvete v Tinjah prireditev z naslovom „Med preteklostjo in sedanostjo: spomini in vizije“.

60. obletnica podpisa 15. maja 2015 je priložnost za izostreni pogled na Avstrijsko državno pogodbo (ADP) in posebno njen 7. člen, mnjenja o njeni mednarodno-pravni naravi so bila že doslej se razlikujoča - najbolj med sosednjima državama, Republiko Avstrijo in Republiko Slovenijo. Z vidika državnopravnega položaj RS v razmerju do ADP se zastavlja vprašanje, ali je RS naslednica nekdanje SFR Jugoslavije kot sopolisnice ADP? To se je odprlo kmalu po tem, ko je Avstrija 15. januarja 1992 priznala Slovenijo.

Ob različnih priložnostih pa je bila izrečena skrb, da bi zaostritev „nedvomno močno skrhala sicer dobre odnose med državama, v kolikor poprej med državama glede tega koraka ne bi prišlo do soglasja in razumevanja njegove utemeljenosti“ (navedek Milana Kučana na simpoziju univerze Celovec 2005).

orf

Po drugi strani so vztrajna prizadevanja v Avstriji, da se ADP razglasi za izpolnjeno in zato nepotrebno. Zbrani pri okrogli mizi v Katoliškem domu prosvete v Tinjah so vzeli pod drobnogled njeno naravo v avstrijsko-slovenskih odnosih in osvežili vidike iz dosedanjih razprav. Izobraževalni referent v Katoliškem domu prosvete v Tinjah Martin Pandel je pripravil dve vsebinsko ločeni okrogli mizi. Pri prvi je šlo za ADP in avstrijsko-slovenske odnose, pri drugi za pomen in aktualnost ADP za koroške in štajerske Slovence, ter gradiščanske Hrvate.

[Zvočni posnetek](#)

Tema prve okrogle mize se je glasila „ADP in avstrijsko-slovenski odnosi z vidika strokovnjakov“. Koliko so pravice koroških in štajerskih Slovencev ter gradiščanskih Hrvatov dejansko izpolnjene?, se je na začetku vprašal **Dejan Valentinčič**, asistent za ustavno pravo in človekove pravice na Fakulteti za uporabne in družbene študije, ki je vodil pogovor. Ali je ADP še vedno temelj manjšinske zaščite, ali je treba razmišljati širše?

Ker se je podaljšalo poročanje v odboru za industrijo v Evropskem parlamentu, se **evropska poslanka Angelika Mlinar** (Neos) okrogle mize ni mogla udeležiti. Svoje misli je posredovala po video-posnetku. V njem je poudarila, da se kot pravnica in političarka zaveda, da je **Avstrijska državna pogodba** s členom 7 baza za slovensko in hrvaško narodno skupnost. Zato zanjo sploh ni vprašanje, ali je aktualna ali ne, je podčrtala s poudarkom: „Seveda je!“ Ta **je podlaga za obstoj slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji**.

orf

Angelika Mlinar meni, da bi bilo „le naravno in v obojestranskem interesu, da Republiki Hrvaška in Slovenija v državni pogodbi nasledita nekdanjo Jugoslavijo. To predvsem s ciljem, da avstrijska manjšinska zakonodaja naredi velik korak naprej in se začne graditi dobro in resnično partnerstvo na enakopravnem nivoju, mednarodno skupnostjo in vladnimi organizacijami“. Uspeh EU temelji na spoštovanju človekovih pravic in pravic manjšin, je med drugim poudarila evropska poslanka Angelika Mlinar v svoji poslanici.

Na močno **antifašistično noto ADP** je kot prvi pri omizju opozoril zgodovinar **Teodor Domej** in obrazložil politične razmere v času nastajanja pogodbe. V diskusiji po uvodnih izhodiščih je Domej dodal osebno prepričanje:

[Zvočni posnetek](#)

V obliki punktacije je o pomenu ADP spregovoril odvetnik **Rudi Vouk** in ob navedbi ključnih vsebin opozoril na lastnost mednarodnega prava. Če se ne uporablja, preneha veljati. Torej bo odvisno od narodnostne skupnosti same, ali bo obveljalo stališče Avstrije, da je člen 7 izpolnjen:

[Zvočni posnetek](#)

Profesorica mednarodnega prava in predstojnica Katedre za mednarodno pravo na Pravni fakulteti univerze v Ljubljani, ter bivša podpredsednica ustavnega sodišča RS **Mirjam Škrk** je v svojem stališču delila mnenje z evropsko poslanko Angeliko Mlinar, da je „Pogodba o ponovni vzpostavitvi neodvisne in demokratične Avstrije“ še vedno aktualna - tudi zaradi njene narave. O njenem sedmem členu pa pribila:

[Zvočni posnetek](#)

V uvodnem stališču je docent za mednarodno pravo in pravo človekovih pravic **Jernej Letnar Černič** razmišljanja razmejil na dva dela. V prvem se je vprašal: ali je Avstrijska državna pogodba relevantna za Republiko Avstrijo?, v drugem pa: ali je Avstrijska državna pogodba relevantna tudi za Slovenijo?

[Zvočni posnetek](#)

O relevantnosti ADP za RS je **Letnar Černič** dejal:

[Zvočni posnetek](#)

Jernej Letnar Černič je tudi član Komisije za programske vsebine, namenjene Slovencem v sosednjih državah. Te pa imenuje programski svet RTV Slovenija. Torej je tudi s tega stališča seznanjen s položajem slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

orf

Razpravo je spremljal tudi generalni direktor RTV Slovenija Marko Filli. Navzoči pa so bili tudi člani Komisije za programske vsebine, namenjene Slovcem v sosednjih državah.

Druga okrogla miza, ki je sledila, je bila namenjena pomenu in aktualnosti ADP za koroške in štajerske Slovence ter gradiščanske Hrvate z vidika političnih predstavnikov in manjšinskih organizacij: **Nanti Olip, Filip Ogris-Martič, Zalka Kuchling, Susanne Weitlaner, Stanko Horvath in Gabriel Hribar.** To pa bo tema posebnega poročila.

DVE RAZPRAVI O AKTUALNOSTI ADP

Maja letos bo minilo 60 let od podpisa Avstrijske državne pogodbe (ADP). Pomen ADP v avstrijsko-slovenskih odnosih z vidika strokovnjakov, ter pomen in aktualnost ADP za koroške in štajerske Slovence in gradiščanske Hrvate bo tema dveh omizij v četrtek v Katoliškem domu prosvete Tinjah.

apa/manfried_rauchensteiner

Z vidika stroke po eni strani, s stališča političnih predstavnikov in organizacij narodnostnih skupnosti bo Avstrijska državna pogodba (ADP) pod drobnogledom pri dveh omizjih v četrtek, 5. marca v Katoliškem domu prosvete Tinjah. Povod za pretres je bližajoča se 60. obletnica podpisa. Okrogli mizi je zasnoval Martin Pandel, izobraževalni referent v Katoliškem domu prosvete v Tinjah.

Vprašanje notifikacije

Primerno vidikom, ki bodo v presoji, se bodo mnenja kreslala ob dveh ločenih okroglih mizah. Najpozneje ob meddržavnih srečanjih postane jasno, zakaj bi morala Republika Slovenija uradno notificirati Pogodbo o Avstriji in urediti pravno nasledstvo Jugoslavije kot podpisnice ADP. V tem je ena ključnih težav, nazadnje zato, ker **nekateri menijo, da bi se poslabšali avstrijsko-slovenski odnosi.** Gre torej tudi za vprašanje, kako aktualna je Avstrijska državna pogodba danes, poudarja izobraževalni referent **Martin Pandel**, ter, kako s pomočjo ADP

izboljšati položaj narodnih skupnosti; kakor tudi za vprašanje, ali naj Slovenija uveljavi pravno nasledstvo po nekdanji SFRJ pri Avstrijski državni pogodbi.

Pandel: „Strokovna poglobitev, vidiki, argumenti“

[Zvočni posnetek](#)

Prireditev „ADP - ne več ali vedno bolj aktualna?“

Okrogli mizi v Domu prosvete v Tinjah ob 60. obletnici podpisa ADP;
četrtek, 5. marec 2015

17:30-19:00 "Avstrijska državna pogodba in avstrijsko-slovenski odnosi z vidika strokovnjakov in pravnikov"
sodelujejo: Angelika Mlinar, Mirjam Škrk, Jernej Letnar Černič, Rudi Vouk, Teodor Domej in Dejan Valentinčič.

19:15-21:30 "Pomen in aktualnost Avstrijske državne pogodbe za koroške in štajerske Slovence ter gradiščanske Hrvatke z vidika političnih predstavnikov in manjšinskih organizacij"

sodelujejo: Nanti Olip, Filip Ogris-Martič, Zalka Kuchling, Susanne Weitlaner, Stanko Horvath in Gabriel Hribar.

„UREDITI SOPODPISNIŠTVO“

Ob nedavni 59. obletnici podpisa Avstrijske državne pogodbe je „Zavezništvo za notifikacijo ADP“ v imenu 70 civilno-družbenih združenj v Republiki Sloveniji ponovno pozvalo odgovorne slovenske politike, naj mednarodnopravno uredijo slovensko nasledstvo kot sopodpisništva te pogodbe.

„Dvojezični napisi za 205 krajev“

Avstrijska državna pogodba med drugim zagotavlja pravice koroškim in štajerskim Slovencem ter gradiščanskim Hrvatom. „Ali bomo vsaj do 60-letnice podpisa v letu 2015 dočakali, da se nasledstvo sopodpisništva ADP uredi in da na primer dvojezične krajevne napise v izboljšanem družbenem ozračju na Koroškem dobi vseh 205 krajev, za katere jih je predvidel že avstrijski zakon iz leta 1972?“, se še sprašujejo v „zavezništvu“.

Publiziert am 21.05.2014

KOMPATSCHER: „HVALA AVSTRIJA“

Predsednik bocijske pokrajinske uprave Arno Kompatscher (SVP), ki se je pretekli teden mudil na obisku v Avstriji, se je zunanjemu ministru Sebastianu Kurzu (ÖVP) in predsedniku republike Heinzu Fischerju uradno zahvalil Avstriji za pomoč in zaščito, ki jo država vseskozi nudi Južnim Tirolcem.

V Avstriji predstavil načrtovane ustavne reforme

Predsednik Pokrajine Bocija in vidni predstavnik Južnotirolske ljudske stranke (SVP) je avstrijskima sogovornika podrobno predstavil načrtovane ustavne reforme v Italiji, ki ne postavljajo pod vprašaj široke politične in upravne avtonomije ne Bocija in niti Dežele Tridentinske-Južne Tirolske.

„Zelo dobro odigrava vlogo zaščitnice“

Avstrija po mnenju Kompatscherja zelo dobro odigrava mednarodno in od Združenih narodov priznano vlogo zaščitnice nemške in posredno tudi ladinske narodne skupnosti, je med drugim poročal Primorski dnevnik.

Na Južnem Tirolskem so vsekakor nekoliko nezadovoljni z izvajanjem dogovora med predsednikom italijanske vlade Matteom Renziem in avstrijskim kanclerjem Wernerjem Faymanom (SPÖ), ki glede avtonomije in pravic Južnih Tirolcev obvezuje italijansko vlado k rednim in direktnim pogajanjem z bocensko pokrajinsko upravo.

[Vest v nemškem jeziku](#)

Publiziert am 23.02.2015

"PRAVICA IN POTREBA" PO NOTIFIKACIJI

Civilno-družbeno Zavezništvo za notifikacijo Avstrijske državne pogodbe (ADP) je svoje zahteve ta teden predstavilo predsedniku slovenskega državnega sveta Blažu Kavčiču. Med sogovorniki je bil tudi Karel Smolle.

Organizacije civilne družbe

Predstavniki civilno-družbenega Zavezništva za notifikacijo Avstrijske državne pogodbe so ta teden seznanili predsednika slovenskega državnega sveta Blaža Kavčiča s "pravico in potrebo" Republike Slovenije, da notificira svoje nasledstvo sopedpisnice državne pogodbe o obnovi neodvisne in demokratične Avstrije. V zavezništvo so vključene osebe iz Neodvisnega sindikata Slovenije (Ptujski neodvisni sindikat), oba kluba koroških Slovencev v Ljubljani in Mariboru in druge osebe civilne družbe Slovenije, ki imajo tudi ustrezno podporo nekaterih uglednih pravnikov.

"Še mnoga odprta vprašanja"

Na omenjeno srečanje je bil tokrat povabljen tudi Karel Smolle, ki je, tako je dejal, gostitelju Blažu Kavčiču podal avtentično sliko, kako razmišljajo o tem vprašanju koroški Slovenci. Zavezništvo za notifikacijo ADP si je edino v oceni, da člen 7 ni rešen in da je odprta še vrsta pomembnih vprašanj, ki jih urejuje ta mednarodna pogodba. Zato da je notifikacija nujno potreba, zato tudi ta civilna pobuda znotraj Slovenije. Državna pogodba da je mnogo več kakor le vprašanje dvojezične topografije, ugotavlja Smolle in navaja kot primer tri pomembna vprašanja.

[▶ "Odškodnine, potek meje, člena 6 in 7"](#)
